

27.4.2016

Pohjois-Karjalan Järjestöasiain neuvottelukunta JANEn lausunto Joensuun seudun opetussuunnitelmaan

Joensuun seudun opetussuunnitelmaluonnoksen mukaan perusopetuksen tehtävänä Joensuun seudulla on luoda oppilaille mahdollisuus kasvaa omaa kulttuuriperintönsä arvostaviksi, omat vahvuutensa tunnistaviksi, vastuuntuntoisiksi aikuisiksi, jotka perusopetuksen päätteeksi toimivat kestäväen elämäntavan mukaisesti ja rakentavat omalla toiminnallaan hyvinvointia. Lapsille ja nuorille annetaan mahdollisuus kasvaa luoviksi, yritteliäiksi, osallistuviksi, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtiviksi ja ympäristöstä välittäviksi aikuisiksi. Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen lisäksi Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen visiona ovat innostavat ja toimivat oppimisympäristöt. Koulun toimintakulttuurin tavoitteena on edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväen elämäntapaa yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurissa näkyy paikallisuus ja kouluyhteisön omaleimaisuus.

Joensuun seudun opetussuunnitelma lisää luontevasti koulujen ja järjestöjen välistä yhteistyötä. Kansalais- ja järjestötoiminnan keskeinen tehtävä on tarjota ihmisille osallistumisen ja sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia sekä osallisuuden kokemuksia. Tehtävä konkretisoituu järjestöjen vapaaehtois- ja vertaistoiminnassa, järjestölähtöisen auttamistyön organisoimisessa sekä harrastus-, kulttuuri-, ja virkistystoiminnassa. Muita järjestöjen tehtäviä ovat muiden muassa edunvalvonta ja vaikuttaminen, kehittämistoiminta, asiantuntijana toimiminen ja palveluiden tuottaminen. Järjestöt toimivat myös työllistäjinä.

Useat laaja-alaisen osaamisen painotukset muiden muassa osallistuminen, vaikuttaminen, kestäväen tulevaisuuden rakentaminen, ajattelu ja oppimaan oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot sekä työelämätaidot toteutuvat yhdistys- ja kansalaistoiminnassa. Järjestöillä on myös omasta toimintasektorista runsaasti asiantuntijuutta, osaamista ja tietoa jaettavaksi.

Kansalaisjärjestöt ovat yksi alueensa elinvoiman ja hyvinvoinnin tekijä. Kansalaistoiminnan ja järjestöjen rooli ihmisten hyvinvoinnin monipuolisena tukijana, osallisuuden ja aktiivisuuden edistäjänä ja yhteisöllisyyden vahvistajana on merkittävä. Järjestötoiminnan yhtenä vahvuutena on paikallisuus ja paikallisista tarpeista alhaalta ylöspäin lähtevä toimintakulttuuri. Pohjois-Karjalassa toimii Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan noin 5000 järjestöä, joista arviolta puolet on aktiivisesti toimivia yhdistyksiä. Pohjois-Karjalan järjestökenttä on monipuolinen, suurimpina toimialoina ovat liikunta- ja urheiluseurat, kulttuuri- ja vapaa-ajanjärjestöt, sosiaali- ja terveysalan järjestöt sekä kylä- ja asukas-yhdistykset.

Järjestöt ja yhdistykset tarjoavat non-formaalin oppimisympäristön, joka yhtenä väylänä edistää ja vahvistaa oppilaan itsetuntemusta siinä, missä hän on hyvä ja mitä hän haluaa oppia lisää. Non-formaali oppiminen, jota tapahtuu muun muassa harrastuksissa ja yhdistystoiminnassa, pitää tunnistaa ja mahdollisesti myös arvioida.

Joensuun seudun opetussuunnitelman tavoitteet tukevat järjestöjen osallistumista koulun arkeen ja mahdollistavat kansalaisyhteiskunnan näkymisen entistä enemmän opetuksessa. Konkreettisina toimintoina ovat muiden muassa koulutukset, kampanjat ja toiminnalliset osallistumisen paikat, työpajat, yhdistysvierailut, kerho- ja harrastustoiminta, yhteiset projektit, yhteistyöingit, oppilaitosten vapaavalintaiset opintojaksot, yhdistysten asiantuntijuuden ja materiaalien hyödyntäminen sekä TET-jaksot yhdistyksissä. Myös Miun yhdistys- Pohjois-Karjalan yhdistysohjelmassa 2015-2020 yhdistysten yhteisenä tavoitteena on lisätä koulujen ja yhdistysten välistä yhteistyötä.

Maakunnan järjestöt ja Järjestöasiain neuvottelukunta ovat aktiivisesti mukana yhteisessä kasvatustyössä.

Katja Asikainen
puheenjohtaja

Tommi Heino
varapuheenjohtaja